

ALBEȘTI (COMUNĂ, JUDEȚUL BOTOȘANI)

Comună situată în partea de sud a județului Botoșani, pe valea Jijiei, la o distanță de aproximativ 35 de kilometri de reședința de județ. Comuna cuprinde șase sate: Buimăceni, Coștiugeni, Jijia, Tudor Vladimirescu, Mășcăteni și Albești. Acest ultim sat, atestat documentar încă din anul 1602, s-a aflat timp de mai multe secole în stăpânirea boierilor Balș. Recensământul populației din Moldova din 1774 a înregistrat mai mulți robi romi în satele stăpânite de familia Balș în ținutul Hârlăului: în Albești (1 rob), Mășcateni (3 robi) și în Șătrăreni, redenumit Jijia (5 robi). O parte dintre acești robi au rămas în patrimoniul familiei Balș timp de mai multe generații, fiind lăsați prin testament sau foie de zestre urmașilor, până când au fost emancipați în urma adoptării legii privind abolirea robiei în Moldova din 1855.

Satu Albești făcea parte din comuna Buimăceni (județul Botoșani) în jurul anului 1898 și număra 889 de locuitori (266 familii). După 1908 comuna Buimăceni a fost desființată, iar satul Albești a devenit reședință de comună. Recensământul general al populației din România din anul 1930 a identificat în comuna Albești un număr de 1418 locuitori, între care 33 evrei și 73 romi (58 de vorbitori de limba romani).

În cadrul recensământului din mai 1942, Legiunea de Jandarmi Botoșani a identificat în comuna Albești 13 romi sedentari (4 familii) lipsiți de mijloace de trai și având, în unele cazuri, cazier. Pe lista finală a deportaților au fost incluși 14 romi nemobilizabili (4 familii) din comuna, cărora le-au fost românzate bunurile și au fost escortați de către jandarmii locali la sediul Legiunii de Jandarmi din Botoșani în jurul datei de 12 septembrie 1942. Cei 14 deportați au fost conduși la gara din Botoșani în data de 14 septembrie și îmbarcați în vagoane de tren având drept destinație Iași. Aceste vagoane au fost ulterior atașate trenului special E7 Iași-Tighina, care a pornit spre Transnistria în dimineața zilei de 16 septembrie 1942. După o călătorie de aproape o săptămână, cele 4 familii de romi din Albești au sosit în Gara Grigorești din județul Oceakov, de unde au fost preluate de către jandarmii locali și strămutate în comuna Balșoi Karanica. Două familii au înaintat Comisiei a II-a Karanica cereri pentru repatriere în decembrie 1942, susținând că aveau rude de gradul I mobilizate în rândurile armatei. Legiunea de Jandarmi Botoșani a verificat aceste cereri în ianuarie 1943 și le-a dat aviz negativ, pe motiv că petenții (capii de familie) nu dețineau proprietăți în comuna Albești și aveau cazier.

Surse:

U.S.H.M.M., RG-25.050M 'Selected Records from Various Archives of Romania Concerning Roma', D.A.N.I.C., Rola 3, Fond Inspectoratul General al Jandarmeriei, Dosar nr. 203/1942, f. 101.

U.S.H.M.M., RG-25.050M 'Selected Records from Various Archives of Romania Concerning Roma', D.A.N.I.C., Rola 2, Fond Inspectoratul General al Jandarmeriei, Dosar nr. 127/1942, f. 86, 130, 133.

U.S.H.M.M., RG-25.050M ‘Selected Records from Various Archives of Romania Concerning Roma’, D.A.N.I.C., Rola 4, Fond Inspectoratul General al Jandarmeriei, Dosar nr. 43/1943, vol. I, f. 98v- 99 și vol. II, f. 17, 104.

Dmitriev, P.G., 1975. *Moldova în epoca feudalismului*, vol. 7, partea I-a, Chișinău: Editura “Știința”, pp. 63 și 529; partea a II-a, pp. 243- 245.

Giorgian, Pamfil C., 1931. “O carte de judecată și un act de danie al biv vel vornicului Nicolae Balș”. *Revista istorică XVII*, nr. 10-12 (octombrie- decembrie 1931), p. 310.

Iacob, Dan Dumitru, 2014. “Casele din Iași ale Ruxandrei Balș, fostă Bașotă. Inventarul acareturilor din 1875”. *Historia Urbana XXII*, pp. 295- 296.

Institutul Central de Statistică București, 1938. *Recensământ general al populației din 1930 (RGP)*, vol. II, *Neam, limbă maternă, religie*, partea 1, *Neam, limbă maternă*. București: Editura Institutului Central de Statistică, pp. 74- 75.

Lahovari, George Ioan, Constantin I. Brătianu și Gheorghe G. Tocilescu, 1898. *Marele dicționar geografic al României*, vol. 1. București: Stabilimentul grafic J.V., pp. 39- 40.

Moldovanu, Dragoș, coord. 1991. *Tezaurul toponimic al României. Moldova. Repertoriul istoric al unităților administrativ-teritoriale (1772–1988)*, vol. I, partea 1, *Unități simple (Localități și moșii): A-O*. București: Editura Academiei Române, p. 8.